

Základní údaje o škole

Název a adresa školy: ZŠ německo-českého porozumění Thomase Manna, o.p.s.

Preventivní tým za zš

Ředitelka školy (ŘŠ) Mgr. Hana Nápravníková, napravnikova@gtmskola.cz

Školní metodik prevence (ŠMP) Mgr. Jitka Neradová (absolventka specializačního studia),
neradova@gtmskola.cz

Výchovná poradkyně (VP) Mgr. Kateřina Fischerová, fischerova@gtmskola.cz

Školní spec. pedagog - Mgr. Ivana Kunderátová, kunderatova@gtmskola.cz

Zástupkyně pro zš - ing. Pavla Krummackerová - krummackerova@gtmskola.cz

Charakteristika školy

Základní škola německo-českého porozumění byla založena v r. 1991 německou menšinou v České republice s cílem poskytnout jednotné základní vzdělání s němčinou a částečně v němčině.

Na škole je zřízeno poradenské pracoviště, jehož členem je ředitelka školy, zástupkyně pro zš, metodička prevence, výchovná poradkyně a školní spec. pedagog.. Ředitelka školy podporuje preventivní aktivity a pravidelná společná setkání se ŠMP, VP a ŠP.

Ve škole je k dispozici pro setkávání žáků a zaměstnanců hala školy s knihovnou, hudebna, kuchyňka, rozlehlá zahrada s hřištěm a prostor pro venkovní výuku.

Preventivní a Krizový plán vychází z těchto dokumentů:

- Školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- „Tabákový zákon“ Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Č. j. 37014/2005-25
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, MŠMT-č. j. 22294/2013-1
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve

Školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. 21149/2016
- Pokyn MŠMT č. j. 14423/99-22 k výchově proti projevům rasismu
- Zákon 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí na období 2013-2018
- Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 5217/2017-1
- Školský zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících
- Zákon 562/2004 Sb. ze dne 24. září 2004, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona (Změna: 264/2006 Sb., 428/2012 Sb., 332/2014 Sb.)
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky
- Stručný návod na zabezpečení procesů souvisejících s GDPR
- Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a k povinnému vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017
- „Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu“ Č.j.: 11 691/2004-24
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví 10 194/2002-14
- Zákon č. 359/1999 Sb. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Cíle preventivního programu

Cílem prevence je zejména vzbudit chuť zabývat se problematikou rizikového chování jevů, naslouchat si vzájemně, vytvářet si postoje, umět se zachovat v případě kontaktu s těmito jevy a nebýt vůči nim lhostejný. Tento postup lze realizovat pouze v souladu s výchovou důstojných, zdravě sebevědomých žáků, ochotných na sobě pracovat, pomáhat druhým a respektovat své okolí. Proto se v souladu s PP školy důsledně snažíme poskytovat žákům informace o trestně - právních důsledcích rizikového chování úměrně mladšímu školnímu věku: besedy s příslušníky Policie, návštěva Muzea policie.

Výchovu k respektu vůči normám realizujeme důsledným požadováním dodržování školního řádu, je samozřejmé zachovávat jednotný postup při přestupcích a volba vhodné intervence s ohledem na osobnost žáka tak, aby jedinec měl možnost pocítit odpovědnost za své jednání.

Pravidelně informujeme rodiče (rodičovské schůzky, poradní sbor, neformální setkání při akcích školy, www stránky) o práci školy v oblasti prevence, necháváme prostor pro diskusi a náměty, především na jednání Rodičovské rady.

Dlouhodobé cíle vzhledem k cílovým skupinám:

Žáci:

- Dosáhnout souladu s hodnotami školy založenými na respektu, porozumění, otevřenosti a zodpovědnosti
- Vytváření pozitivní atmosféry ve škole i ve třídních skupinách, atmosféry vzájemného respektu, bezpečí a udržování kázně.
- Výchova ke zdravému životnímu stylu. Podněcování žáků k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem.
- Podpora žáků v jejich nápadech, potřebách a tvořivosti. Podpora talentovaných žáků.
- Podpora sociálních dovedností žáků – umění týmové práce, řešení konfliktů, otevřená komunikace, odolávání tlaku vrstevnické skupiny apod.
- Formování postojů k sociálně nežádoucímu a rizikovému chování a podpora již zformovaných zdravých postojů. Předcházet užívání návykových látek, včetně alkoholu a tabáku.

Učitelé:

- Dosáhnout souladu s hodnotami školy založenými na respektu, porozumění, otevřenosti a zodpovědnosti
- Spolupráce při tvorbě a realizaci preventivního programu
- Další vzdělávání učitelů v oblasti prevence
- Podpora suportivního klimatu školy

Rodiče:

- Rozvíjení spolupráce a komunikace Školy s rodiči na bázi vzájemného respektu, porozumění a otevřenosti

Vybrané krátkodobé cíle

- Vytvářet bezpečné prostředí pro všechny zúčastněné

Vybrané střednědobé cíle

- Prohloubit spolupráci preventivního týmu a třídních učitelů
- Podpořit sdílení pedagogů
- Detailně rozpracovat preventivní aktivity s pedagogy, kteří je konají v rámci výuky

Základní činnosti k dosažení stanovených cílů

Výchova: Výchovné působení na Žáky během vyučování a veškeré školní činnosti.

Osobní příklad: Rozhodujícím prvkem úspěšnosti preventivního působení jsou pedagogové, kteří svou erudicí i svými životními a morálními postoji reprezentují hodnoty potřebné při výchově Žáků k pozitivním životním postojům, ke zdravému životnímu stylu.

Výuka: Výuka je nejdůležitějším prostředkem, jak dosáhnout cílů vytyčovaných v jednotlivých bodech Preventivního programu. Školní vzdělávací program je sestaven tak, aby obsahoval všechna uvedená témata primární prevence a bylo tak zajištěno, že je Žáci absolvují v rámci normální výuky nebo pravidelných školních aktivit jako jsou projektové dny, exkurze, besedy, výjezdové akce atp. Některá témata se probírají opakovaně a ve více předmětech. Studenti tak mají možnost seznámit se s toutéž problematikou z různých úhlů pohledu a v různých souvislostech. To přispívá k upevnění takto získaných kompetencí.

Ostatní formy preventivní činnosti (preventivní programy, sportovní programy, kulturní programy, videodokumenty, atp.)

Monitoring během přestávek a volných hodin – během přestávek a volných hodin je zaveden systém dozorů na chodbách a v prostorách Školy. Dozírající pedagog kontroluje bezpečnost Žáků a současně monitoruje situaci ve škole.

Preventivní program pro žáky

Specifická prevence

Vnitřní zdroje

Specifická prevence

- Preventivní tým (výchovný poradce, metodik prevence pro I stupeň, zástupce vedení školy)
- Individuální konzultace pro žáky a jejich zákonné zástupce
- Pravidelná diagnostika vztahů ve třídách
- Práce se třídami - preventivní, podpůrná, intervenční (navazuje na diagnostiku vztahů)
- Adaptační výjezdy, zážitkové kurzy, projektové dny,
- Školní web
- Školní schránka důvěry (umístěná na webu školy)
- Školní literatura vztahující se k rizikovému chování

Vnější zdroje

- Policie ČR
- Městská Policie Praha
- Pedagogicko psychologická poradna Praha 8
- Městská část Praha 8
- Linka důvěry

Nespecifická prevence

- výlety, školy v přírodě, projektové dny, ozdravné pobyty, zahraniční zájezdy
- Pedagogický sbor třídnické hodiny (nejméně 4x za pololetí, jinak podle potřeby třídy)

Projekt “Duhové děti ”

Projekt je plánován na 2.pololetí školního roku ve třídách 1.- 3. kdy žáci mají zvládnuta třídní pravidla a pracují na zlepšení svých morálně-vlastních vlastnostech. Projekt zahrnuje ve třídě a školní družině, vede děti k uvědomování si vlastních kladů a dobrých vlastností, posilování odhodlání něco na sobě zlepšit, propojuje školní znalosti s praktickým využitím. Projekt učí žáky chápat a tolerovat různé způsoby práce ve skupině, respektovat pravidla skupiny a jiné kultury.

Pro třídy 4. a 5. jsou zařazeny interaktivní programy s agenturou Besedárium, které jsou především zaměřené na klima třídy a proti šikaně.

Obsah projektu:

- Adaptační výjezd pro 1. a 4.třídou
- týmové hry během školy v přírodě
- Třídnické hodiny minimálně 1x za měsíc / dále dle potřeby /

Preventivní program pro pedagogické pracovníky

- Průběžné informování ped. pracovníků školním metodikem prevence o novinkách, změnách v oblasti prevence na pravidelných poradách
- Samostudium: K dispozici jsou publikace k tématu PP a práci učitelů
- Metodické konzultace s ŠMP, VP a ŠP dle potřeby
- K dispozici je předplatné časopisu Třídní učitel a časopisu Prevence
- Pravidelné interní semináře
- Pravidelné schůzky preventivního týmu

Preventivní programy pro rodiče a zákonné zástupce

- Třídní schůzky a zkušební zavedení tzv. trivií (setkání učitele, žáka a rodiče) od 4.třídy
- Možnost konzultací či řešení problémových situací (dle domluvy, TU, ŠMP, VP)
- Metodické konzultace s psychologkou (dle domluvy)
- Možnost účasti na školních akcích

Program proti šikanování

Úkolem programu je co nejdříve detekovat a účinně léčit případnou šikanu. Pro případ řešení výskytu šikany na naší škole je sestaven „**Krizový plán proti šikanování**“.

Metody vyšetřování, nápravy a léčby jsou voleny dle závažnosti šikanování. Škola řeší šikanu podle předem zvolených postupů buď vlastními silami, nebo spolupracuje s dalšími institucemi. Rozlišujeme dva stupně závažnosti – počáteční a pokročilý, které se odlišují charakteristickými rysy chování, spoluprací, vztahy a celkovou atmosférou ve skupině. Pro případ výskytu šikany je na škole ustanovena **skupina osob zodpovědná za její řešení**, kterou tvoří školní metodička prevence (ŠMP), výchovný poradce (VP), ŠP a třídní učitel. V případě složitějšího řešení se škola obrací na externí metodičku prevence.

A. Strategie první pomoci při počáteční šikaně se standardní formou (první až třetí stupeň vývojové destrukce, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování ve skupině nejsou přijaty většinou) **Vyšetřování:** probíhá vlastními silami školy:

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (NIKDY konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Náprava: je realizována buď

a) metodou usmíření – sleduje se vnitřní proměna vztahů mezi oběťmi a agresory k lepšímu, potrestání se nekoná, použití této metody je ale omezené, lze ji užít pouze u počátečních stadií a dětí mladšího školního věku nebo

b) metodou vnějšího nátlaku – záměrem je přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem

Postup zahrnuje 3 kroky: - individuální nebo komisionální pohovor s aktéry (agresory, popřípadě s jejich rodiči). Šikana je posuzována ze strany šikanujícího jako závažné porušení školního řádu a budou z něho vyvozeny přísné sankce. Podle závažnosti porušení bude Žákovi uděleno výchovné nebo kázeňské opatření. Cílem je přesvědčit žáky, že škola dokáže zajistit ochranu slabých před silnými. - ochrana oběti (např. stanovení ochránců oběti, poradit, jak se chovat v případě opakování šikany, pomoc najít spojence – kamaráda, zpřísnění dohledu, aby se zabránilo další šikaně).

Léčba: systematická práce třídního učitele popřípadě ŠMP, ŠP se školní skupinou. Cílem je zastavení sebedestrukce a nastartování sebeozdravného procesu skupiny a vnitřní proměny vztahů ve třídě a posílení imunity proti případnému opakování šikanování). Pracuje se s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). Zabránění pokračování jednání agresora – snaha o nápravu jeho chování, není - li vstřícný, pak uzavření písemné

dohody – co nebude (bude) agresor dělat a stanoví se, co se stane, když dohodu poruší. V případě potřeby se mu zprostředkuje péče pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů atd.

B. Strategie při pokročilé šikaně s neobvyklou formou – brutální a nestandardní – např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování (čtvrtý a pátý stupeň šikanování, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování byly přijaty většinou či dokonce všemi členy skupiny)

Škola spolupracuje s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s PPP, SVP, OSPOD, Policií ČR. **Vyšetřování** zahrnuje **následující kroky**:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné jí zprostředkovat péči PPP, SVP, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů. **Náprava a léčba** jsou složité, realizují se na základě rady odborníků – především psychologů z PPP.

Je třeba zdůraznit významnou úlohu **spolupráce školy s rodiči obětí**.

Pravidla prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jsou označovány jako vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom aj. Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech: sociální interakce a sociálního chování, verbální i neverbální komunikace, v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit.

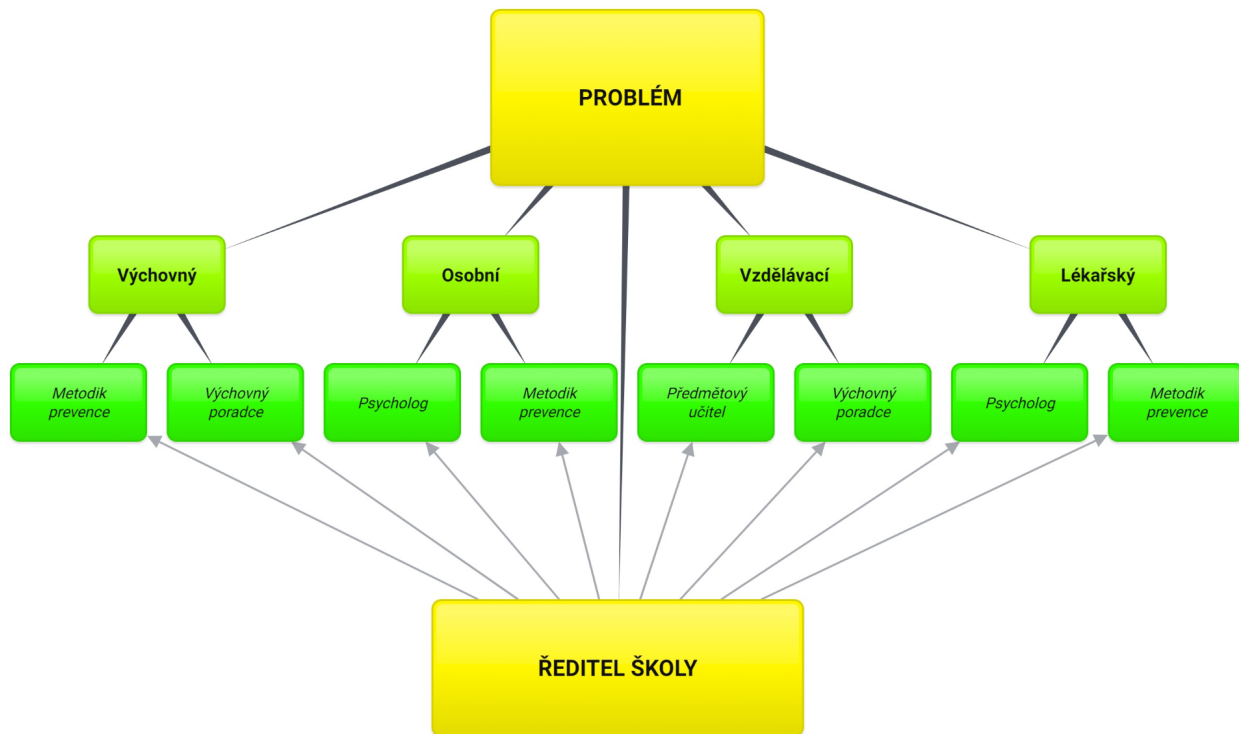
PAS jsou celoživotní, některé projevy s věkem mizí, jiné se zase mohou objevit. Děti, žáci a studenti s PAS považujeme ve školské praxi za žáky s různou mírou speciálních vzdělávacích potřeb. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci. Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé. Krizové situace zahrnují zejména rizikové chování vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka, kterým může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění. Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem, neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod. Pro předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

Pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti - pravidlo jasné a konkrétní motivace - pravidlo vyšší míry tolerance - pravidlo důslednosti v přístupu - vyšší míra vizuální podpory - nadstandardní řešení obtíží s pozorností - vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek - možnost odpočinku, relaxace

Pro případ výjimečných situací vytvoří škola krizový plán individuálně pro žáka, kterému krizová situace hrozí z důvodu přidružených zdravotních komplikací, včetně žáků s PAS. Krizový plán bude obsahovat popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování, problémového chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky. Návrh struktury a obsahu krizového plánu pro případ předcházení vzniku problémových situací u žáků s PAS ve školách či školských zařízeních, doporučený MŠMT: http://www.msmt.cz/file/40397_1_

System organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků (kompetence)

Základním vodíkem je tato grafika:

Ředitel školy a školského zařízení

Je přímo zodpovědný za prevenci a za řešení zjištěných projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení rozvoje rizikového chování zejména

a) zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování, koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním preventivního programu školy, b) zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole, c) jmenováním školního metodika prevence, pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, kvalifikaci, případně mu zajistí podmínky ke studiu k nezbytnému výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování, d) pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci nezletilých žáků ve škole, e) podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního psychologa/školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Preventivního programu, f) spoluprací s metodikem prevence v PPP a s okresním školským koordinátorem prevence, g) podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na

rozvoj zdravého životního stylu h) monitorováním a vyhodnocováním realizace Preventivního programu a realizace dalších opatření, ve školním řádu a vnitřním řádu musí být popsána kontrolní a sankční opatření v oblasti rizikového chování ve škole.

Školní metodik prevence

Standardní činnosti školního metodika prevence jsou vymezeny příslušným právním předpisem.

Standardní činnosti školního metodika prevence

Metodické a koordinační činnosti

1) Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy. 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů. 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.). 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. 5) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti. 6) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů. 7) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů. 8) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence sociálně patologických jevů v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů. 9) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy. 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností. 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně patologického chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli). 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole. 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto

Žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

a) spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě, b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy, c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy, d) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštěnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

Více

na:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Příloha PP č. 1: Evaluace

Evaluace preventivního programu 2021-2022

PP program byl realizován podle plánu

1a + 1b, 4a + 4b vyjela na úvodní stmelovací pobyt v doprovodu třídní učitelky a vychovatelky. Každý ročník absolvoval několik třídnických hodin, kdy trénujeme návyk sociálních dovedností. V družině proběhl projektový den zaměřený na zdravý životní styl a zdravou výživu. Realizovaly se besedy s odborníky na téma zdravá strava, poruchy příjmu potravy první pomoc, kyberšikana. V akutních případech probíhá situační intervence.

Programy s Policií ČR, agenturou Besedárium a divadlem Minor se těší velké oblibě, nadále chceme ve spolupráci pokračovat.

Nově chceme pro vyladění klimatu třídy a posílení respektu mezi žáky zavést pilotní cyklus hudebně - vzdělávacích programů - Hudbou k sobě / třídy 1. a 2. /

Příloha PP č. 3: Krizový plán školy

Krizové situace

1. Užívání tabákových výrobků

Ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit (nejsou povoleny ani elektronické cigarety).

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Pedagogický pracovník dále postupuje dle školního řádu školy – o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek).

4. Je informován ŠMP (ten založí záznam do své agendy).

5. Třídní učitel nebo ŠMP informuje zákonného zástupce žáka a vedení školy.
6. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD.
7. Z konzumace tabákových výrobků je ve škole potřeba vyvodit sankce dle platného školního řádu.

2. Nález a požití alkoholu

1. Pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných je okamžitě nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci.
5. Pedagogický pracovník informuje zákonného zástupce žáka.
6. Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže je zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
8. Třídní učitel nebo ŠMP sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud, od koho má alkohol), toto založí ŠMP do své agendy a informuje vedení školy.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD.
10. V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

Stejný postup platí i v případě, kdy pedagogický pracovník zjistí, že žák přišel do školy pod vlivem

alkoholu a kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole:

A. Pokud pracovník školy nalezne v prostorách školy **alkohol**, postupuje takto:

1. Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury

2. O nálezu okamžitě uvědomí vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Je zaznamenám stručný záznam o události.

B. Pokud pracovník školy zadrží alkohol u některého žáka, postupuje takto:

1. Zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nálezu okamžitě uvědomí vedení školy.
3. Je sepsán stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nálezu a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo ten, který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen VP, ŘŠ nebo ŠMP.
4. Je informován ZZ žáka, v případě opakovaného nálezů u téhož žáka, i OSPOD.
5. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

3. Jiné omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Dále stanovuje sankce za porušení zákazu ve školním řádu. Porušení bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení klasifikace chování žáka. Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle §187 a §188 a spáchání nebo dokončení takového trestního činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole:

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, vyrozumí pedagogický pracovník vedení školy.
6. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.
7. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
8. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od OSPODu vyžadovat pomoc.
9. Škola splní oznamovací povinnost k OSPODu. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
10. V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce dle platného školního řádu. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
12. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Distribuce OPL ve škole:

Distribuce OPL je v ČR považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Přechovávání OPL je vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buďto jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanoven školním řádem.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. Okamžitě informují vedení školy.

3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas, místo nálezů a obálku přelepí. Přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

4. Vedení školy vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží **u některého žáka** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

2. Okamžitě informují vedení školy.

3. O nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu.

Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ, jeho zástupce, popřípadě ŠMP.

4. O nálezů látky je informována Policie ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

5. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.

6. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá škola látku zajištěnou výše

uvedeným způsobem přivolanému lékaři (možnost usnadnění léčby, neboť u řady jedů jsou známy protijedy). Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy **mají podezření**, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

2. Pracovník školy, který má toto podezření okamžitě informuje ředitelku školy, popřípadě jejího

zástupce. Pokud nejsou přítomni, informuje ŠMP.

3. Vedení školy informuje Policii ČR, zkonzultují s ní další postup.

4. ŠMP nebo ŘŠ informuje zákonného zástupce žáka.

5. Žák je izolován od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít neustále pod dohledem.

U žáka se za žádných okolností neprovádí osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí.

6. Po příjezdu Policie ČR se postupuje škola dle jejich instrukcí.

4. Krádeže, vandalismus

Postup při nahlášení krádeže žákem:

1. Pořídít záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc ohlásit na Policii ČR nebo poučit zákonného zástupce poškozeného žáka, že má tuto možnost.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc na OSPOD (je-li pachatel mladší 18 let) a současně předat věc orgánům činným v trestním řízení.

Postup při vzniku škody (vandalismus):

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

1. Vznikne-li škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.
2. O vzniklé škodě je informován ŘŠ.
3. V případě, že škola viníka zná, může na něm (respektive jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.
4. V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu školy, může škola náhradu vymáhat soudní cestou.

5. Šikana podrobně v PP

6. Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost. Postup:

1. při zjištění kyberšikany je informován ŘŠ a ŠMP
2. zajistí se ochrana oběti

3. zajistí se dostupné důkazy
4. vyšetření vzniklé situace, v případě potřeby zajistit pomoc a podporu externího pracovníka (Policie ČR, Městská policie, KMP aj.)
5. informování rodičů oběti i agresora (ŠMP nebo ŘŠ)
6. potrestání viníků dle platného školního řádu
7. práce s třídním kolektivem, prevence další budoucí kyberšikany

7. Šikana učitele

a. Šikana ze strany žáků:

1. Pedagog v pozici oběti šikany, či pedagog, který je takovéto situace svědkem vyhledá okamžitě pomoc. Obrací se na ŘŠ, ŠMP, VP, ŠP nebo na jiného pedagogického pracovníka.
2. O vzniklé situaci je informován ŘŠ.
3. Pokud se jedná o situaci ohrožující zdraví, či bezpečí pracovníka, ŘŠ přivolá Policii ČR, zajistí pomoc externího specialisty.
4. Školní preventivní tým zajistí další šetření
  - rozhovor s obětí - rozhovor se svědky - rozhovor s agresorem / či skupinou agresorů – je zajištěno, že se nemohou domlouvat na společné výpovědi, **nikdy nedochází ke konfrontaci** - z rozhovoru se provádí zápis - pokud není ŘŠ vyšetřování přítomen, je o výsledcích okamžitě informován.
5. ŘŠ informuje ZZ agresorů o vzniklé situaci a pozve je do školy k pohovoru s výchovnou komisí
6. Výchovná komise projedná se zákonnými zástupci žáka další postup
7. Provede se zápis z jednání VK – podepíší jej všichni přítomní.
8. ŘŠ udělí agresorovi/agresorům výchovné opatření v souladu se školním řádem.
9. ŘŠ informuje Policii ČR či OSPOD, pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování.
10. ŠMP a třídní učitel zajistí následnou práci s třídním kolektivem.
11. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu.

b. Šikana učitele ze strany vedení (nejčastěji jako *bossing*), **kolegů** (nejčastěji jako *mobbing*), **podřízených kolegů** (nejčastěji jako *staffing*), nebo šikana **ze strany zákonných zástupců** postrádá aspekt rizikového chování žáků. Tyto formy šikany patří do pracovněprávní problematiky a postupy řešení vymezuje zákoník práce, případně trestní zákoník či občanský zákoník.

8. Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví

Je zakázáno nosit do školy a používat věci nebezpečné pro zdraví a život svůj a ostatních osob (obušky, hvězdice, tyče, struny, střelné zbraně, výbušniny, třaskaviny, petardy, zápalky a zapalovače, pornografický materiál, chemikálie...)

Postup v případě zjištění vnesení nebezpečných předmětů žákem do objektu školy:

- Informovat ŘŠ/VP/ŠMP/ŠP - Zajistit nebezpečnou věc - Okamžitě informovat zákonné zástupce žáka a vyzvat ho ke školní návštěvě, kde mu bude věc předána

9. Útok na učitele

Doporučený postup:

- nedohadovat se, snížit hlas do klidnější polohy, mluvit spisovně, jasně a snažit se hovor ukončit nějak neutrálně. „Nechme to být, možná jsem to přesně nepochopil.“ „Dobře, máme toho asi dneska všichni dost...“ „Jestli jsem tě naštval, tak promiň.“ - uklidnit agresora (nezáleží na tom, kdo je v právu), podpora zbytku třídy, udržet třídu na své straně

10. Asistence u rvačky

Doporučený postup:

- zasahovat rozumně až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví - moc se do toho neplést, hádky a pokřiky patří k věci. - Omezte se na stručné vysvětlení, že problémy se dají řešit i jinak. - Soustřeďte se hlavně na případná zranění a jejich ošetření. - O události proveďte zápis.

11. Záškoláctví Školní docházku žáků eviduje třídní učitel. Nepřítomnost žáka ve škole omlouvá zákonný zástupce žáka. Doba a způsob uvolňování žáka ze školního vyučování je stanovena školním řádem. Neomluvené nepřítomnosti žáka informuje třídní učitel vedení školy. Škola informuje zákonné zástupce o zjištěném záškoláctví, případně je kontaktován OSPOD. Podle počtu neomluvených hodin jsou uděleny sankce podle školního řádu.

Výchovná opatření

Výchovná opatření stanovuje a konkretizuje školní řád.

V mimořádných situacích je možnost užít i jiná opatření:

- ředitel školy doporučí rodičům či ZZ dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v

- místně příslušném diagnostickém ústavu,
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Příloha PP č. 4 : Terminologie a seznam zkratk

Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování Žáků. Jedná se o:

a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika, b) selektivní prevenci, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování, c) indikovanou prevenci, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného využívání a organizace volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání. Tento typ prevence je významný v kontextu aplikace různých efektivních a vyhodnotitelných specifických programů.

Příloha PP č. 5: Důležité kontakty

Důležité kontakty jsou k dispozici rovněž na webu školy:

<https://gymnaziumtm.cz/59-poradenstvi>

Školní metodik prevence: Mgr. Jitka Neradová, neradova@gtmskola.cz

Výchovná poradkyně: Mgr. K.Fischerová, fischerova@gtmskola.cz

Pedagogicko- psychologická poradna pro Prahu 8: www.ppppraha7a8.cz

Okresní metodik prevence:

<http://www.prevence-info.cz/organizace/okresni-metodik-prevence-praha-7-8>

OSPOD

Policie Praha 8: <https://m.praha8.cz/Mestska-policie-Praha-8-Okrsek-8.html>

Záchranka 155

Linka tísňového volání 156, 112

Policie 158

Linka důvěry s celorepublikovou působností: 465524252

Příloha PP č.6: kalendářní plán

Kalendářní plán primární prevence zš pro 2022/2023

ročník	název preventivního programu	poznámky
1.	Hudbou k sobě – hudebně terapeutické dílny, klima třídy Adaptační pobyt – pravidla ve třídě Třídnické hodiny – dle aktuální potřeby	O. Tichý
2.	Hudbou k sobě – hudebně terapeutické dílny, klima třídy 11. 10., 4. 1. Třídnické hodiny – dle aktuální potřeby Kouzelný semafor - dopravní výchova 20. 9. Pravidla bezpečného chování 18. 4.	O. Tichý TU Policejní muzeum Policie ČR
3.	Hudbou k sobě – hudebně terapeutické dílny, klima třídy Třídnické hodiny – dle aktuální potřeby Policie ČR - 19.4. Divadlo Minor - Demokracie - 18.1.	O. Tichý TU Policie ČR TU

4.	Hudbou k sobě – hudebně terapeutické dílny, klima třídy: 1.12. Reminiscence Adaptační kurz: Sebnitz: 3.-5.10. Besedárium: Stroj času: 24.11. Divadlo minor: Bratři naděje: 19.1.	O. Tichý TU
5.	Hudbou k sobě – hudebně terapeutické dílny Reminiscence Kyberšikana	O. Tichý výuka ICT TU Linkin Sphere

Zařazení třídnických hodin je na uvážení třídní učitelky, minimálně 4 hod. za pololetí.
Doporučená témata – viz příloha.

Témata třídnických hodin ve školním roce 2022/2023

1. Poznáváme, určujeme a dodržujeme základní pravidla chování ve třídě a ve škole
2. Učíme se učit
3. Tvořivě řešíme mezilidské situace
4. Učíme se uvolnit a obnovit své síly
5. Tvořivě řešíme praktické situace
6. Umíme druhému sdělit co se nám v jeho chování líbí a nelíbí
7. Ovládáme umění soutěžit, zvládáme své emoce
8. Umíme vyhledat i poskytnout pomoc při osobních problémech

Metodiky najdete na www.odyssea.cz

Praha 1.9.2022

Mgr. Hana Nápravníková

ředitelka školy

